

Hayat Bilgisi Dersi Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hayat Bilgisi Dersi Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22724>

Özet

Hayat Bilgisi Dersi Tutum Ölçeği, D. Oker ve B. Tay (2020) tarafından, ilkökul düzeyindeki öğrencilerin **Hayat Bilgisi** dersine yönelik geliştirdikleri tutumlar? güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmek amacıyla geliştirilmi? özgün bir araçtır. Geliştirme çalışması, öğrencilerin derse karşı ilgilerini, motivasyon düzeylerini ve genel algılarını nicel verilere dönüştürmeyi hedeflemiştir. Ölçek, 16 maddeden oluşmakta olup, öğrencilerin derse yönelik duygusal ve bilişsel tepkilerini 3'lü Likert tipi bir derecelendirme sistemiyle belirlemektedir.

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, kapsam, yapı ve görünüm geçerliliği analizleri detaylıca incelenmi?; güvenirlik çalışmaları ise gerekli tüm istatistiksel yöntemler kullanılarak titizlikle raporlanmıştır. Bu ölçek, eğitim araştırmalarına ve sınıf içi uygulamalara katkı sağlayarak, Hayat Bilgisi dersi müfredatının öğrenci ihtiyaçlarına göre şekillendirilmesine olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Hayat Bilgisi, Tutum Ölçeği, Eğitim Psikolojisi, İlkökul Öğrencileri, Tutum, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Dilek Oker, Bayram Tay.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, **Hayat Bilgisi** dersini alan öğrencilerin bu zorunlu derse karşı geliştirdikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimleri, yani tutumları belirlemektir. Ölçek, eğitim araştırmacılarına ve öğretmenlere, öğrencilerin derse yönelik olumlu veya olumsuz yaklaşımlarını anlamak için standart ve geçerli bir araç sunar.

Ölçek, öğrencilerin ders konularından ne kadar keyif aldıklarını, konuları ne derece önemli bulduğunu ve derse katılım süreçlerinde kendilerini nasıl hissettiklerini ortaya koyar. Elde edilen veriler, öğretim yöntemlerinin ve Hayat Bilgisi müfredatının öğrencilerin motivasyonunu artıracak şekilde iyileştirilmesi için önemli geri bildirimler sağlamaktadır.

Yapı

Hayat Bilgisi Dersi Tutum Ölçeği, psikolojideki temel kavramlardan biri olan **tutum** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle üç temel bileşen (bilişsel, duygusal ve davranışsal) olarak ele alınır. Ölçek maddeleri, öğrencilerin ders içeriğine yönelik algılarını (bilişsel), dersten hoşlanma veya sıkılma düzeylerini (duygusal) ve derse katılım eğilimlerini (davranışsal) yansıttacak şekilde tasarlanmıştır.

Ölçek, öğrencilerin Hayat Bilgisi dersine genel yaklaşımlarını tek bir toplam puan üzerinden değerlendirirken, aynı zamanda derse yönelik ilgi, zorluk algısı ve sosyal fayda gibi farklı yönleri de dolaylı olarak ele almaktadır. Bu çok yönlü yaklaşım, öğrencilerin derse yönelik genel eğilimlerinin derinlemesine analiz edilmesini mümkün kılmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, Oker ve Tay (2020) tarafından akademik standartlara uygun olarak yürütülmüştür. Çalışmada, ölçeğin **kapsam geçerliliği**, yapı geçerliliği ve görünüş geçerliliği boyutları incelenmiş ve ölçeğin geçerliliği belirlenmiştir.

Kapsam geçerliliği, maddelerin Hayat Bilgisi dersinin amaçlarını ve içeriğini temsil etme yeterliliğini sağlamak amacıyla uzman görüşleri alınarak doğrulanmıştır. Yapı geçerliliği analizleri (genellikle faktör analizi kullanılarak), ölçeğin ölçmeyi amaçladığı teorik tutum yapısını istatistiksel olarak desteklediğini göstermiştir. Görünüş geçerliliği ise maddelerin hedef kitle olan ilköğrencileri tarafından kolayca anlaşılabilirliğini ve ölçeğin amaca uygunluğunu teyit etmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin tüm istatistikler, geliştirme makalesinde ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Güvenirlilik analizleri, ölçek maddelerinin iç tutarlılığını test etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu analizler, ölçek sonuçlarının zaman içinde ve farklı durumlarda tutarlı ve kararlı ölçümler sağladığını göstermektedir.

Yüksek iç tutarlılık katsayıları (örneğin, **Cronbach Alfa** değeri) aracılığıyla, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda ne kadar uyumlu olduğunu kanıtlanmıştır. Bu, ölçüm aracının hatalardan arınmış yüksek derecesinin yüksek olduğunu ve elde edilen puanların güvenilir bir şekilde yorumlanabileceğini belirtmektedir.

Faktör Analizi

Hayat Bilgisi Dersi Tutum Ölçeği'nin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla **faktör analizi** teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, 16 maddelik ölçeğin altında yatan boyutsal yapıyı keşfetmeyi amaçlamıştır.

Faktör analizi sonuçları, öğrencilerin Hayat Bilgisi dersine yönelik tutumlarının tek bir genel faktör altında toplanıp toplanmadığını ya da alt boyutlara ayrılmayıp ayrılmadığını istatistiksel olarak belirlemiştir. Bu analiz, ölçeğin teorik temellerini destekleyerek, tutumun hangi bileşenlerinin (örneğin, ilgi, zorluk algısı, fayda) ölçüldüğünü netleştirmiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Development Scale)

Biçim: 3'lü Likert Tipi Derecelendirme

Derecelendirme: 1= katılmıyorum - 2= kısmen katılıyorum - 3= katılıyorum

Mevcut Dil: Türkçe (Turkish)

Popülasyon Grubu: İlkokul Öğrencileri

Yaş Grubu: Genellikle 6-10 yaş (İlkokul seviyesi)

Popülasyon Detayları: Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı müfredatında yer alan Hayat Bilgisi dersini alan ilkokul öğrencileri.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Tutum, Hayat Bilgisi Dersi, Eğitim Araştırmaları, Öğrenci Algısı, Likert Ölçeği, Güvenilirlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Bayram Tay

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Makalede belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: bayramtay@gmail.com

Yazışma Adresi: Makalede belirtilmemiştir.

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, D. Oker ve B. Tay tarafından 2020 yılında geliştirilmiş ve yayınlanmıştır. Ölçeğin akademik ve ticari olmayan amaçlarla kullanımı için sorumlu yazar Bayram Tay ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilmektedir. Ölçeğin kullanıma na ilkin herhangi bir ücret bilgisi mevcut değildir, ancak kullanım öncesinde izin alınması etik açıdan önemlidir.

Kaynaklar

Oker, D., & Tay, B. (2020). Hayat bilgisi dersi tutum ölçeğinin geliştirilmesi ve öğrencilerin hayat

bilgisi dersine yönelik tutumlar?. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 10(2), 731-756, doi: 10.23863/kalem.2020.173.

Makalenin orijinal PDF bağlantısı: kalemacademy.com.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: hayat-bilgisi-dersi-tutum-olcegi-toad.pdf.

Hayat Bilgisi Dersi Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Hayat bilgisi dersinden zevk alıyorum.

Hayat bilgisi dersini sıkıcı buluyorum.

Hayat bilgisi dersi ile çevreye olan ilgim arttı.

Hayat bilgisi dersi konuların öğrenmekte zorlanıyorum.

Hayat bilgisi dersinden korkuyorum.

Hayat bilgisi dersi ödevlerini yapmakta zorlanıyorum.

Hayat bilgisi dersi sınavlarında zorlanıyorum.

Hayat bilgisi dersi vatandaşlık bilincimi geliştiriyor.

Hayat bilgisi dersi doğaya karşı olan görevlerimin farkına varmamı sağlıyor.

Hayat bilgisi dersinde yeni bilgiler öğrenmek beni mutlu ediyor.

Hayat bilgisi günlük hayatta birçok konu ile ilgileniyor.

Hayat bilgisi konular ile ilgilenirken kendimi önemli hissedirim.

Hayat bilgisi dersinde kendimi huzurlu hissediyorum.

Hayat bilgisi dersi derinlik kazanmalarını öğrenmeyi sağlıyor.

Hayat bilgisi dersinde öğrendiğim konular ailemle paylaşmaktan mutlu olurum.

Hayat bilgisi dersinde öğretmenimin soru sormasını beni rahatsız ediyor.